

*En underlig man
där ute...*

En underlig man där ute

irländskt drama i fem akter

av Christian Lanciai (1995)

Personerna:

Maureen
Dennis
Pat
Nolan
Murphy
en tidningsgosse
Agnes
Ethel
Theresa
Polismästaren
Farmor
ett antal poliser
fader Tom
hans hushållerska
Shell, fågelhandlare
Johnny
Maudie och Rosie, systrar
Sam, Rosies man
pubgäster
Fencie, pubens ägare
Griffin
4 bartenders
Lukey, konstnär
en dam
Edward, hennes kavaljer
Tober, falerad läkarkandidat

Handlingen tilldrar sig i Belfast.

Spelet är en dramatisering av F.L.Greens roman "*Odd Man Out*", som även filmats. Filmen återger skeendet i kronologisk ordning, medan detta drama återger romanens mer dramatisk-litterära form, så att Johnny uppträder först i mitten i en återflyttning av handlingen, sedan tumultet omkring Johnny först åskådliggjorts.

Bättre än i denna historia har väl aldrig den nordirländska problematiken lagts fram: idealismens tagande till våld kan bara bli en självdestruktiv tragedi, som i bästa fall kanske åtminstone luttrar.

Ett tips: bästa hjälpen till en iscensättning är att se filmen, "*Odd Man Out*" av Carol Reed 1947.

Påsk 1995.

Copyright © Christian Lanciai 1995.

En underlig man där ute

Akt I scen 1. Maureens hus.

Maureen Du borde inte låtit honom göra det.
Dennis Jag vet, men jag försökte. Han insisterade.
Maureen Han är ju sjuk!
Dennis Jag vet. Han vägrade att inse att han tog en risk.
Maureen Det är just likt er alla. Ni går så upp i er organisations idealism att ni förlorar perspektivet! Ni blir skenheliga fanatiker utan distans som offerar era liv, för vad? För etablerad kriminalitet!
Dennis Maureen, du är själv med i hans organisation.
Maureen Jag vet, men jag älskar honom!
Dennis Jag ville byta plats med honom och genomföra kuppen i hans ställe, men han vägrade. Han har planerat den så länge och så väl. Han ville alltid göra allting själv.
Maureen Men varför dröjer de? Varför kommer de aldrig tillbaka?
Dennis De kommer nog. Så väl som Johnny planerade det under nästan ett halvår måste de lyckas. (*En bil bromsar skriande in utanför.*)
Maureen Där är de!
Dennis Ja, det måste vara de.
(*Pat, Nolan och Murphy inträder, mycket uppjagade, med några feta portföljer.*)
Var är Johnny?
Pat Han blev kvar.
Dennis Vad menar du?
Nolan Det höll på att gå åt skogen alltsammans.
Dennis Vad hände?
Murphy Johnny var långsam och blev efter. När han äntligen kom ut efter oss andra stannade han till överst på trappan, som om han var yr och raglade.
Nolan Då kom en fördömd kassör ut och viftade med en revolver, och han stoppade Johnny och ville inte låta honom gå ner.
Dennis Vad hände?
Pat Det blev slagsmål. Någon sköt. Johnny blev sårad.
Murphy Kassören blev liggande kvar på trappan.
Dennis Och ni körde utan Johnny?
Pat Nej, Johnny kom delvis in i bilen.
Nolan Men inte helt.
Dennis Vem körde?
Nolan Pat.
Pat Johnny kom halvvägs in i bilen, och då körde jag. Alla kom rusande ut ur banken. En sekund till där och vi hade alla åkt fast. De andra försökte få in Johnny men släppte honom mitt i gatan.
Murphy Vi kunde inte få riktigt grepp om honom. Han gled ifrån oss, och Pat körde som en djävul. I en skarp vänsterkurva åkte Johnny ut i gatan.
Dennis Stannade ni inte för att hämta upp honom?
Nolan Jo, Pat stannade några kvarter därifrån.
Pat Vi såg hur Johnny reste sig från gatan och sprang därifrån. Vi kunde inte backa och hämta upp honom.
Murphy Vi försökte vänta på honom vid gatans slut, men han kom aldrig dit.
Nolan Vi förlorade honom ur sikte och körde hit.
Dennis Och han var sårad?
Nolan Ja, i armen.

Dennis Då har han gömt sig någonstans och hoppas att vi ska finna honom. Men ni fick tydligen alla pengarna.

Murphy Vi fick bråttom, så en del fick vi lämna kvar.

Dennis Organisationen tackar er. Men vi måste rädda Johnny. Se till att pengarna kommer ut ur huset genast. Polisen kan komma hit när som helst.

Maureen Ethel och Agnes kommer snart hit med sina barnvagnar.

Dennis Ju förr desto bättre. Vi andra måste finna Johnny, var och en på sitt sätt. Jag tror jag vet var han kan gömma sig.

Murphy En som känner hela stans undre värld är Teresa.

Dennis Hon är inte pålitlig.

Pat Johnny kan finnas hos henne. Hon tar alltid hand om oss när vi råkar illa ut.

Nolan Pat och Murphy får ta risken att undersöka henne. Jag är bra på att vilseleda polisen.

Dennis Vad ni än gör så sladdra inte inför henne. Och tag inga risker.

Murphy Vi vet nog vad vi gör.

Dennis Jag hoppas det.

Maureen Det samma gäller dig, Dennis.

Dennis Vad då?

Maureen Tag inga risker.

Dennis Johnny är värd att vi gör allt vi kan för att få honom tillbaka. Han satt orättvist i brittiskt fängelse i sexton år. Han är vår hjärna. Han styr hela organisationen.

Maureen Och kassören som blev kvar på trappan? Är han död?

Pat (villrådigt) Vi vet inte.

Nolan Han bara låg där.

Dennis Tids nog får vi veta.

Murphy Om han är död blev det Johnnys första dråp, och då får vi hela världen emot oss.

tidningsgosse (utanför) Extra! Extra! Kassör mördad vid brutalt bankrån! Mördaren sårad men på fri fot! Extra! Extra!

(*tystnad*)

Murphy Just ett bra sätt att börja en dag.

Dennis Då vet vi vad vi har att vänta oss. Hela polisstyrkan och hela armén kommer att jaga oss oförsonligt.

Maureen Det kan inte ha varit avsiktligt mord.

Dennis Det struntar engelsmännen i. Allt de ser nu är "mördaren" skrivet i rött.

Pat Här kommer barnvagnarna.

Murphy Det är bäst att vi dunstar.

Dennis Var och en åt sitt håll. Vi ses här i kväll klockan sex.

Nolan Med eller utan Johnny.

Dennis Gärna tidigare med Johnny. (*Ethel och Agnes kommer in.*)

Agnes Barnvagnarna står på gården. Fick ni pengarna?

Ethel Lyckades kuppen?

Maureen Allt är här utom Johnny. Han kommer senare.

Dennis Vi försvinner. Kom, gossar! (*Männen går utom Dennis.*)

Tack för din hjälp, Maureen.

Maureen Ni har inte lyckats ännu. Tacka mig när ni räddat Johnny.

Dennis Han fann trygghet här i detta hus. Du lyckades gömma honom i sex månader.

Maureen Jag gjorde min plikt. Han flydde från ett orättvist straff. Ge dig av nu, Dennis, innan polisen kommer. Vi placerar pengarna.

Dennis Jag kommer inte tillbaka utan Johnny. (*går*)

Ethel Vad hände?

Maureen Johnny greps av tvivel, kanske ånger, och blev kvar. Han sköts i armen av en kassör, som Johnny sköt ihjäl i självförsvar.
Agnes Och var är Johnny nu?
Maureen Någonstans där ute.
Ethel Kom nu, flickor! Låt oss åtminstone rädda pengarna!
(*De skrider till verket och börjar tömma portföljerna för att packa ner pengarna i barnvagnarna.*)

Scen 2. Hos Teresa.

(Det ringer på dörren. Teresa, en tillgjord dam i övre medelåldern, alldeles för väl coifferad och maskerad för att vara hederlig, öppnar.)

Teresa Pat och Murphy! Det var ju evigheter sedan! Kom in, kom in!
Pat Du är dig lik, Teresa. (*De stiger in.*)
Teresa Men vad gör ni här? Hur vågar ni visa er i staden? Ni tillhör ju organisationen!
Murphy Vi har tappat Johnny.
Teresa Så ni söker honom? Är det värt det? Alla poliser jagar honom, och er också!
Pat Vi måste finna honom. Vi kan inte bara lämna honom i sticket.
Murphy Sårad dessutom.
Pat Har du inte hört något, du som känner hela den undre världen?
Murphy Det bästa vore om någon tagit hand om honom, någon av dina bekanta, någon av dina langare eller mänskospugglare....
Teresa Ni tar fel. Jag har inga sådana kontakter.
Pat Vad lever du på då?
Teresa (*piffar upp håret*) Min man var rik och han gick bort.
Murphy Försök inte, Teresa. Du smugglar ännu sprit till varenda lönnkrog på hela Irland.
Teresa Men vad står vi här och käbblar för? Slå er ner och ta en drink. Är ni hungriga? Vill ni ha mat?
Pat Vi visste väl att du skulle trösta oss, Teresa. (*slår sig ner i självgod ro.*)
Murphy Har du fortfarande den där superba Cutty Sark från förr i tiden?
Teresa Föredrar du den? Ja, den håller än. Slå er ner till ro, så ska jag gå ut i köket och värma lite mat åt er. (*ger dem ganska fulla whiskyglas.*)
Pat Har du verkligen inte hört nånting, Teresa?
Teresa Bara att er chef skjutit ihjäl en oskyldig kassör. Det är mord. Det har aldrig organisationen gjort sig skyldig till förut.
Pat Det var ett misstag.
Teresa Naturligtvis var det ett misstag. Vad hände?
Murphy Johnny blev snurrig. Han stannade och raglade överst på banktrappan efter rånet. Då hann den där kassören upp honom och viftade framför honom med en puffra. Det blev slagsmål, och bådas revolverar gick av. Kassören sköts ihjäl, och Johnny blev sårad i armen.
Teresa Och ni körde ifrån honom?
Murphy Nej, vi fick med honom i bilen men bara halvvägs. Han ramlade av i en kurva. När vi skulle plocka upp honom igen var han borta.
Teresa Så han är någonstans där ute och gömmer sig, sårad, kanske döende.
Murphy Därför måste vi hitta honom.
Pat Innan poliserna gör det.
Teresa Och pengarna? Lyckades rånet?
Murphy De är i säkerhet. De är levererade.

Teresa Men hela Belfast jagar er. Har ni någon chans?

Pat Om vi bara hittar Johnny. Kanske du kunde hjälpa oss att smugla ut honom ur landet?

Murphy Du har ju gjort det förut.

Teresa Jag ska tänka på saken. Ta igen er nu, så får ni lite mat. (*går ut.*)

Pat Vad tror du om henne? Är hon pålitlig?

Murphy Det varnas alltid för henne, och organisationen har förbjudit sina medlemmar att ha något med henne att göra, men hon vet allt om hela staden. Hon har direkt kontakt med alla lönnkrogar och bordeller genom sina spritsmugglare. Om någon vet var Johnny finns är det hon. Om inte hon vet det så vet ingen.

Pat Jag tror ändå vi tog en risk med att komma hit.

Murphy Hade hon vetat något hade det varit värt risken.

Pat Men nu visste hon ingenting. I stället försökte hon pumpa oss.

Murphy Ta det lugnt. Du får ju god whisky och mat dessutom.

Pat Ja, det kan vi behöva.

Murphy Efter en sådan dag.

Pat Ja. (*Det hörs ett pling som när någon lägger på en telefonlur.*)

Murphy (*alarmerad*) Hörde du?

Pat Ja.

Murphy Vem tror du att hon ringde?

Pat Om det var polisen har hon satt sin sista potatis. (*drar fram sin revolver.*)

Murphy Lugna dig. Ingen panik! Hon blev kanske uppringd av någon?

Pat Vi hörde aldrig någon signal.

Murphy Det här luktar illa. Men skräm henne inte med den där. Det gör bara saken värre.

Pat Vi kanske borde dunsta?

Murphy Kanske det, ja. Vi smyger oss ut utan att hon märker det.
(*De försöker tyst gå ut och möter Teresa i dörren.*)

Teresa (*spelar teater*) Mina vänner, jag är ledsen, men jag fick just veta att det kryllar av poliser här, och de är på väg hit. Någon har sett er gå hit till mig. Ni måste ge er av genast innan polisen kommer!

Murphy Och maten?

Teresa En annan gång! Skynda er!

Pat Tack för whiskyn i alla fall, Teresa!

Teresa Tack för besöket! Iväg nu! (*föser ut dem. De får nätt och jämnt hattarna på sig.*)

Teresa (*stänger dörren efter dem*) Så var det avklarat! (*står med ryggen mot den när polissirener nalkas och skrikande bromsar hörs.*)

polisröster (*utifrån*) Ge er i lagens namn!
Upp med händerna!
(*Skottlossning utanför: automatpistol och revolverskott. Sedan dödstystnad.*)
Är de båda döda?
Stendöda!

Teresa (*drar en suck av lättnad*) Stackars pojkar!
(*Det knackar på dörren. Teresa öppnar för polismästarn.*)

polisen De försökte dra fram sina revolverar. Den ena hann skjuta, men vi sköt först.

Teresa Tror ni nu att jag är en hederlig kvinna? Nu har ni ju bevis för att jag hellre hjälper polisen än brottslingar!

polisen Tack för samarbetet, men det var ganska fult gjort. Jag hoppas det inte kommer ut bland era vänner och att ni kan hålla kvar dem lite längre nästa gång. Det är alltid bättre att infånga brottslingar levande än döda.

Teresa Stackars pojkar! Jag har känt dem i tio år, sedan de var ynglingar.

polisen Ja, gråt krokodiltårar, Teresa. Så de visste ingenting om Johnny?

Teresa Ingen vet någonting om Johnny. Alla letar efter honom.
polisen Två av dem som var med honom är i alla fall ur leken. Den tredje återstår. Sedan måste vi nysta upp hela organisationen. Men först måste vi få in Johnny! Levande!
Teresa Ja, polismästarn. Om jag hör något skall ni få veta det.
polisen Ingen litar på er, Teresa. Underligt att dessa båda gjorde det.
Teresa De tog en chans. De trodde jag visste något.
polisen Och genom er klumpighet får vi nu aldrig veta vad de visste om organisationen. Sköt era kort bättre nästa gång! Annars blir det aldrig vare sig något skydd eller någon belöning!
Teresa Ja, polismästarn. (*Polisen går. Hon stänger dörren efter honom med en djup suck.*)

Jag gjorde i alla fall ett försök, ett steg i rätt riktning. Det hade min man tyckt i alla fall. De rebellerna har ju ändå ingen chans i längden.
(går till spegeln och försöker bättra på sitt utseende.)

Akt II scen 1. Maureens hus.

farmor Du älskar honom!
Maureen Än sen då!
farmor Inget gott kan komma av en sådan kärlek.
Maureen Kärleken begär ingenting gott. Den begär bara att få offra sig.
farmor För en sådan man? En bankrånare? En mördare?
Maureen En tragisk idealist, ett offer för kontrollsamhället!
farmor Han har dödat! Han förtjänar döden själv!
Maureen Vi kan inte döma honom förrän vi vet hela sanningen. Jag tror han sköt kassören av misstag.
farmor Du gömde honom här under sex månader, och under den tiden hann hans svarta själ slå klorna i dig. Nu slipper du honom aldrig. Dessa galna irländare som genom whisky och överdrivna snedvridna uppfattningar om sig själva bara blir till skrävande odågor och kriminella alkoholister slutar alltid lika illa. Min man var likadan. Alla dör de med en svärdom på läpparna hur mycket katoliker de än var, och ingen kärlek hjälpte dem.
Maureen Här är Dennis äntligen. (*vinkar ut genom fönstret.*)
farmor Ser han glad ut?
Maureen Nej, hatten är djupt över ögonen.
farmor Där ser du. Bara dåliga nyheter som vanligt. Om något kan fördärva en irländare så är det politik. Din Johnny kommer att dra oss alla ner i helvetet.
Dennis (inträder) Har polisen varit här?
Maureen Inte ännu.
Dennis De kommer när som helst. Jag kan inte stanna länge.
Maureen Vad har du fått veta?
Dennis Jag lyckades spåra Johnny. Han hade gömt sig i ett gammalt skyddsrum. Doften av honom låg i rummet, och hans blodspår fanns på golvet. Men han hade gett sig därifrån.
Maureen Då lever han ännu åtminstone. Vet du vart han tog vägen?
Dennis Om han hade kraft att ta sig därifrån har han kraft att överleva. Vi vet inte hur allvarligt hans sår var, men vi vet att han blöder. Hans blodspår kommer att väcka uppmärksamhet överallt. Hans chanser är minimala, men de finns. Allt beror av honom själv. Är pengarna säkrade?
Maureen De har säkert nått sin destination och kan inte längre spåras.
Dennis En god sak i alla olyckor.

farmor Pengar! Allt ni män kan tänka på är bara pengar, utan att ni själva ser vilka odjur de gör er till. Alla människor blir onda och kriminella av pengar.

Maureen Vet du något om de andra?

Dennis (med en suck) För mycket. Pat och Murphy är döda. De idioterna gick till Teresas, och antagligen förrådde hon dem. Det får vi aldrig veta. Ingen irländare kan någonsin lita på henne mer. Polisen kom dit, och när de kom ut från Teresas blev de nerskjutna. Det heter att Pat och Murphy sköt först, men det tvivlar jag på. Jag känner engelsmännen. De tar inga risker.

Maureen Och Nolan?

Dennis Han var Johnny på spåren när polisen blev intresserade av honom. Han begick misstaget att försöka smita. Han kom på en spårvagn, som fick motorstopp, för det var för mycket folk ombord, och ingen ville stiga av. Föraren bad polisen om hjälp, då flydde Nolan, men polisen tog upp jakten och sköt honom bakifrån. De trodde tydligen att han var Johnny.

farmor Tre döda för organisationen, tre liv förspillda och offrade för att organisationens idealism tvingade dem till kriminalitet. Vad är väl det för organisation och idealism? Är då höjden av er manliga idealism vanvettigt självmord? Det blir ingen mänska glad av.

Maureen Tyst, farmor. Så det är bara du kvar. Vad tänker du göra?

Dennis Jag måste gå under jorden. Hela organisationen beror nu av mig. Ännu finns det hopp, men det är lika litet som för Johnny. Jag får inte åka fast.

polisen (utanför) Öppna i lagens namn! (*bultar på dörren*)

Maureen Polisen!

Dennis I nödfall får jag fly till Amerika, där vi har mäktiga vänner. Men jag ger mig inte av utan att Johnny är med mig eller död.

Maureen Fly!

Dennis So long! (*flyr bakvägen*)

polisen (utanför) Öppna, eller vi slår in dörren!

Maureen Ta det lugnt, farmor. Vi har ingenting sett eller hört.

(*går lugnt och öppnar dörren.*)

polismästaren Äntligen! Vi har order att genomsöka huset.

Maureen Var så goda.

(*Polismästaren ger tecken åt de övriga att genomleta huset. Dessa går till verket.*)

polismästaren Det var väl här han bodde?

Maureen Vi vet ingenting.

polismästaren Nej, naturligtvis. Han flydde hit och gömde sig här i sex månader, och ni vet ingenting om det.

Maureen Jag vet inte vem ni talar om.

polismästaren Hela staden vet vem jag talar om men inte ni. Jag talar om bankrånaren och mördaren, som mördade en oskyldig kassör! Den här gången har er organisation gått för långt! Ni har hela Irland emot er!

farmor Maureen är oskyldig. Hon är bara en flicka.

polismästaren Ingen är oskyldig som känner och skyddar en mördare. Var är han?

Maureen Vi vet ingenting.

polismästaren Nej, naturligtvis.

en polis Inget spår i huset, Sir.

polismästaren Nej, naturligtvis. Och ingen av organisationens medlemmar har väl varit här? Fastän här stinker av tobak och whisky som väl bara du och din farmor har rökt och pimplat i er? Det måste vara minst femton limpor cigaretter och lika många flaskor ren whisky. Vet ni ingenting om det heller?

Maureen Nej, ingenting.

farmor Ni misstar er, konstapeln. Maureen är en anständig flicka.

polismästaren Det har ingenting med saken att göra! Hon skyddar en mördare!

Maureen Och om han sköt i självförsvar?
polismästaren En bankrånare skjuter inte i självförsvar. Han skjuter för att komma undan med sina rånade pengar!
Maureen Jag vet ändå inte var han är.
polismästaren Och inte Dennis heller?
Maureen Jag vet inte vem ni talar om.
polismästaren Lyd ett gott råd, fröken. Om ni har något att göra med det här, så dra er ur det illa kvickt! Det är en ruttet historia, där allt bara kan sluta riktigt illa.
farmor Det är det jag alltid har sagt, Maureen. Så fort det kommer pengar med i spelet blir hela spelet bara ruttet. Organisationen var bra tills de började med bankrån mitt på ljusa dagen.
Maureen (till polisen) Farmor är gammal.
polismästaren Men hon vet tydligen vad hon talar om och betydligt mer än ni, fröken. Men vi har fått veta vad vi ville veta. Jag ber er ännu en gång att hålla er utanför. So long, miss. Kom nu, låt oss gå.
(Alla poliser går. Maureen klär sedan beslutsamt på sig.)
farmor Vart tänker du gå?
Maureen Till fader Tom.
farmor Tror du han vet något om Johnny?
Maureen Om ingen annan vet något så vet alltid han något. Vänta mig inte tillbaka till natten, farmor.
farmor Tänker du sova ute?
Maureen Nej, men jag blir troligen uppehållen. *(går)*
farmor Dessa ungdomar! De svävar som vilsna löv för stormen och tror att det är de själva som blåser upp vinden! Håll dig till jorden och stanna kvar, är vad jag alltid har sagt. Så fort man börjar flyga och virvla med vinden vet man aldrig vart det bär och slutar det med förskräckelse, och vanligen störtar man ihjäl, som nästan alla våra duktiga unga irländska fåfänga män.

Scen 2. Hos fader Tom.

(Han sitter i sin fåtölj lugnt och värmer sig framför en brasa, en mycket gammal och liten, mycket klok och jämnmodig man.)

I rummet bredvid ringer det på ytterdörren. Hushållerskan dyker upp, öppnar dörren och släpper in ett luffaroriginal med en fågelbur. De utbyter några ohörbara ord, Shell släpps in och får vänta medan hushållerskan går genom rummet, kommer till pastorns dörr, knackar på och stiger in till honom.)

hushållerskan Här är en underlig kurre och söker er, pastorn.
Tom Låt honom komma in. Jag har väntat på honom.
hushållerskan Håller ni värmen tillräckligt, pastorn? Ska jag hämta mera ved? Det är busväder där ute. *(stökar med brasan.)*
Tom Har det börjat snöa?
hushållerskan Ja, för länge sedan.
Tom Stackars alla de som är där ute och inte blir insläppta.
hushållerskan Ja, pastorn. Men ni släpper ju in vem som helst.
Tom Särskilt en kväll som denna.
(Hushållerskan går till Shell och visar in honom till pastorn. Shell borstar av sig sina sista snöflingor och går in.)

Jag har väntat på er.
Shell Men ni har ju aldrig sett mig förut.
Tom Jag är fader Tom. Och du är?
Shell Alla vet vem ni är. Jag är Shell.

Tom Har du kommit hit med en burfågel?
Shell En förlorad burfågel. Pippin är skadad.
Tom Skadad och ändå utflugen?
Shell Ja, svårt skadad i ena vingen. Men han vägrar ändå komma tillbaka in i buren. *(Det ringer igen på ytterdörren.)*
Tom Vänta ett slag. Här kommer en till. *(går ut i andra rummet just när hushållerskan släpper in Maureen genom ytterdörren.)*
Välkommen, mitt barn.
Maureen Vet ni vem jag är?
Tom Nej, men jag trodde nog att ni skulle komma. Snöar det mycket?
Maureen Tillräckligt, och det är mycket kallt.
Tom Det blir en svår natt för de hemlösa.
Maureen Hur vet ni att jag skulle komma?
Tom Polisen har varit här och ställt frågor. Jag visste ingenting och vill heller inte veta någonting.
Maureen Jag vet heller ingenting. Därför har jag kommit hit.
Tom Det gläder mig att höra. Då har ingen av oss någonting att frukta. Men jag vill gärna göra vad jag kan.
Maureen Vad sade polisen?
Tom En hel del och mycket allvarliga saker. Tre av den jagades vänner har dödat, och den siste av dem lyckades skjuta ner två polismän innan han dog. Med den oskyldige kassören gör det hittills sex offer. För vad? För att en jagad rånare ska få vara fri?
Maureen Jag är glad att ni inte kallar honom mördare.
Tom Så ni är hans flicka?
Maureen Nej, men jag älskar honom, och liksom ni vill jag göra vad jag kan för honom.
Tom Då har vi gemensamma intressen. Men kom in till min brasa och värmer. Borsta av er den där snön och låt den inte smälta på er. Just före er fick jag ett annat besök, och han har kanske något intressant att berätta.
Maureen *(alarmerad)* Dennis?
Tom Nej, han är fågelhandlare. Men kom in och värmer. Han har problem med en vingbruten fågel som inte kan flyga men ändå vill vara fri. *(visar in den konfunderade Maureen till sitt rum, Shell och brasan. Shell reser sig när hon inträder och lyfter på hatten.)*
Shell Jag heter Shell.
Maureen Maureen. *(De hälsar.)*
Tom Berätta nu om din fågel, Shell.
Shell Det är en sällsam historia. Min fågel var dum mot de andra fåglarna i sin bur. Han var så törstig på frihet, så han hackade ständigt på de andra, och en dag hade han dödat en av dem. Då blev de andra så arga på honom, så de skadade honom så svårt att den ena vingen hängde och var trasig – bruten. Han kunde aldrig mera flyga.
Tom Var det då han smet?
Shell Ja, han kom undan och vill aldrig mera in i buren.
Tom Vet du var han är?
Shell Ja, jag vet var han är.
Tom Och han vill inte komma in?
Shell Han litar inte på någon mänska.
Maureen Vad är det för en fågel?
Shell *(tittar listigt på henne)* En hämpling. Jag kallar honom Johnny. *(Maureen rycker till.)*
Tom Vad tänker du göra med honom?

Shell Han är värd mycket pengar. Det är en sällsynt art. Man vill ge mig 2000 pund för honom.

Tom Du kan få mera om du för honom hit till oss, så kan vi hela hans vinge och göra honom ännu mera värd.

Shell Vad vill ni ge för honom, fader Tom?

Tom Din egen frihet.

Shell Min egen frihet kan bara köpas för pengar. Jag är en fattig man. 200 pund skulle räcka för mig. Jag har inga anspråk men vill överleva. Kan ni ge mig 200 pund för honom?

Tom Nej, det kan vi inte, men vi kan ge dig vad som är mera värt.

Shell Vad är mera värt än pengar?

Tom Tillfredsställelse. Lycka. Allt är mera värt än pengar.

Shell (listigt) Frågan är om jag kan få in honom i buren och leverera honom.

Tom Du har ett utmärkt lockbete.

Shell Vad då?

Tom Flickan här.

Shell Men också polisen är ute efter honom. Polisen bevakar er prästgård och alla som går in och ut. Det blir svårt att gömma honom på vägen hit. Polisen kan ta honom ifrån oss alla tre.

Tom Det finns alltid en väg ut.

Shell (reser sig) En sak till. Han blöder. Han kan dö.

Tom Desto viktigare att vi får se honom.

Shell Jag ska tänka på saken.

Tom Tänk på saken, och kom tillbaka senare. (Shell går hastigt.)
Shell vet var han finns. Vi kan rädda honom.

Maureen Men om polisen bevakar huset kan han inte komma hit.

Tom Vill du försöka hindra att polisen tar honom?

Maureen Det skulle vara värre än döden för honom.

Tom Är det då bättre att han dör?

Maureen Det finns en annan väg. Jag kan rädda honom.

Tom Hur?

Maureen Jag kan få ut honom ur landet.

Tom Han har dödat en människa. Det kan han aldrig fly ifrån.

Maureen Så ni vill överlämna honom åt polisen?

Tom Jag vill rädda hans själ.

Maureen Det vill jag också.

Tom Med att få honom att fly från sitt brott och rättvisan?

Maureen Ni sade själv, att det alltid finns en väg ut.

Tom Finns det någon annan väg, som jag inte känner till?

Maureen Ja, kärleken. (tar fram och visar en revolver.)

Tom (chockerad) Vill ni döda honom?

Maureen Hellre det än att polisen tar honom.

Tom Då får ni själv ett mord på ert samvete.

Maureen Inte om jag följer honom.

Tom (ännu mer chockerad) Mitt barn, detta är självmord!

Maureen Nej, det är kärlek och offer.

Tom Så ni tror er kunna rädda hans själ på detta extrema sätt?

Maureen Ja.

Tom Det blir den mest smärtsamma av operationer, och den kräver mycket mod.

Maureen Kärlekens mod är lika gränslöst som den är sann.

Tom Ni har mycket tro, mitt barn. Jag önskar jag hade lika mycket.

Maureen Vill ni inte hjälpa mig?

Tom (*suckar tungt*) Bara på ett villkor. Bara om alla andra möjligheter misslyckas.

Maureen Så ni har inget emot att jag försöker få honom ombord på en båt?

Tom Även det vill jag hjälpa er med, ty ni har mycket kärlek, och den är ren och sann.

Maureen (*reser sig glad*) Då är vi överens.

Tom Men vi behöver hjälp från Shell. (*Det ringer på ytterdörren.*)

Maureen Kan det vara Shell? (*Hushållerskan släpper in polismästaren.*)

Tom Nej, det är för tidigt.
(*Polismästaren kommer in.*)

Polisen Förlåt att jag stör igen, men vi såg att flickan gick in till er. Jag måste få prata med er i enrum.

Maureen Jag går.

Tom Vänta där ute, mitt barn. Lägg er ner och vila. Det gör er gott.

Maureen Ja, fader. (*går*)

Polisen (*när de är ensamma*) Har ni fått veta något?

Tom Nej. Flickan vet lika litet som jag. Ingen av oss vet var han är.

Polisen Det är ytterst viktigt att vi får tag på honom innan hans egna ligamedlemmar finner honom. De kan avrätta honom bara för att få honom att tiga eller för att hindra oss att få tala med honom.

Tom Som jag sade: vi vet ingenting.
(*Maureen har lyssnat och går nu tyst ut i snövädret.*)

Polisen Jag tror att ni vet mer än vad ni vill medge. Vem var den där luffaren som besökte er?

Tom En enkel man från slummen. Han ägnar sig bara åt sina burfåglar. En av dem hade lyckats rymma, och han söker över hela staden efter honom.

Polisen En mycket enkel man med andra ord.

Tom Ni såg hans tomma fågelbur som han går omkring med. Alla gör narr av honom. Det är synd om honom.

Polisen Ja. Men flickan har kontakter. Ni kan ju berätta för henne att vi har fått fast Dennis.

Tom Levande?

Polisen Nej. Tyvärr måste vi skjuta honom. Han hann skjuta ner fem polismän innan vi fick honom.

Tom Tragiskt, tragiskt, övermåttan tragiskt.

Polisen Men säg det inte till henne.

Tom Ni vill utnyttja min tystnadsplikt för att lura henne?

Polisen Tystnadsplikt är tystnadsplikt, fader. Få fram Johnny, och hon går fri.

Tom Ni vill alltså att jag och hon överlämnar Johnny åt er?

Polisen Vi är lagen och rättvisan. Det är er plikt att överlämna honom om ni kan det. Han är en mördare inför lagen.

Tom Han är skadad och kanske döende.

Polisen Han kan bara få läkarvård genom oss. Ingen vanlig läkare vill befatta sig med ett sådant fall, av rädsla för att bli arresterad som medbrottsling. Vi kan rädda hans liv, fader, och kanske bara vi.

Tom Så ni vill rädda hans liv för att kunna avrätta honom?

Polisen Lagen dömer i hans fall. Det kan bli livstids fängelse.

Tom Vad är bättre?

Polisen Gör er plikt, fader. Ni behöver inte göra mer än ge oss ett tips om var han är.

Tom Jag ska ge er det tipset. (*reser sig och öppnar ett fönster. Snön kommer in.*)
Där ute är han någonstans. Ingen vill släppa in honom, ty, som ni säger, ingen vill bli stämplad som hans medbrottsling. Är det ett väder för en mänska, kanske sårad till döds, att tvingas övernatta i, konstapeln? Er lag bara hotar honom

och skrämmer honom, och han dör hellre där ute än kommer in till er. Han kan ha handlat i självförsvar. Han kanske tvingades döda kassören för att inte bli dödad själv. Vi får aldrig veta vem som sköt först, och Johnny kanske sköt av misstag eller utan att sikta. Men er lag struntar i det bara för att han är dömd tidigare och dessutom rånare. Den struntar i Johnnys själ bara den får tag i hans kropp och avrätta den. Men jag har ansvar för Johnnys själ, konstapeln, och min plikt är att rädda den, i nödfall från era händer, som bara vill straffa och döda och bekämpa våld med värre våld. Jag tror inte på sådana onda cirklar, konstapeln. De är bara bortkastad möda. Bara själen är värd någon ansträngning här i livet.

Polisen Tydligen vill ni inte samarbeta.

Tom Jo, men bara konstruktivt.

Polisen Rädda honom då åt oss, fader. Och rädda flickan. God natt.

Tom Nej, konstapeln. Tyvärr måste jag försöka rädda både honom och flickan från er, vilket kommer att ställa er lag i en betänklig dager.

Polisen Ni blir då kollaboratör och kriminell.

Tom Nej, konstapeln. Det finns en lag och rättvisa som står över den jordiska.

Polisen Skyll er själv. Om Johnny inte är fast före midnatt kommer er prästgård att ställas under övervakning och alla era besökare att förhöras.

Tom Det kan jag inte hindra er från.

Polisen Ni får ett dåligt politiskt rykte.

Tom Det tror jag inte. Falska rykten brukar förtunnas ihjäl.

Polisen Jag har varnat er. Den här affären kan leda till inbördeskrig, och jag vill inte att en präst ska hamna på fel sida, för då är han inte längre trovärdig som präst. Ingen präst i staden är mera respekterad än ni.

Tom Det är för att jag är äldst.

Polisen Då borde ni tänka er extra noga för. (*går. Får se att Maureen är borta.*)

Var är flickan?

hushållerskan Hon gick.

Tom Ni ser, konstapeln. Till och med oskulden flyr för er rättvisa. Är inte det ett tecken på att er rättvisa inte är ofelbar?

Polisen Och hur vet ni att hon är en oskuld?

Tom Johnny har aldrig älskat henne. Det är bara hon som älskar honom.

Polisen Det blir värre och värre. (*går*)

hushållerskan Tror ni de får fast den efterlyste?

Tom Det blir en lång och svår natt för alla. Det är det enda jag vet. Håll er vaken, syster. Både Shell, flickan och polisen kan när som helst komma tillbaka.

Akt III scen 1.

(Johnny i skyddsrummet, vaknar upp i delirium.)

Johnny Jag är då bara kvar i fängelset fortfarande. Skönt! Jag hade en så outhärdlig dröm. Aldrig har jag drömt någonting så vidrigt. Jag drömde att jag sköt och dödade en människa. Hur kan man drömma någonting så fasansfullt? Visserligen dök han på mig med en laddad revolver framför mitt ansikte, en ettrig nolla som inbillade sig vara modig, så jag slog ner honom bara därför, men han drog mig med sig ner i fallet. Vi hade just rånat en bank, bara ett litet rån för att finansiera några operationer, och så kommer den där lakejen med ambitionen att plötsligt spela hjälte. Vi brottades och försökte vrida vapnen ur varandras händer, och då gick båda av. Han sköt mig i skuldran, och jag sköt honom i hjärtat. Jag visste genast att han var död. Men jag ville aldrig döda honom! Han bara dog för att han ville slåss med mig! Men hur minns jag allting så fasansfullt klart?

(*reser sig från bänken, vrålar till av smärta. Förfärad:*)

Jag sov men drömde inte. Jag drömde blott när jag trodde det var en dröm. Bara drömmens fasansfullhet var verklighet – allting annat var en dröm. Jag har verkligen dödat en människa. Om jag ändå aldrig dödat honom! Varför kunde ingen ha hindrat mig!

(Pat och Murphy uppenbarar sig i spöklika gestalter.)

Pat! Murphy! Vad gör ni här? Hur kunde ni finna mig? Ingen annan har kommit hit!

Murphy Det är ditt fel att vi är döda. För din skull och din organisations skull blev vi skjutna bara för dig.

Johnny Är detta en ny dröm eller är det verklighet?

Pat Vi är lika verkliga som du, och du blir snart en av oss, för du är redan döende. Därför ser du oss redan.

Johnny Och pengarna? Hur gick det med dem?

Murphy Oroa dig inte. De har nått sin destination. Din organisation överlever även om alla dess medlemmar dör för dig. Men då finns det sedan ingen som kan använda dina pengar.

Johnny Fräls mig för Guds skull från denna ohyggliga verklighetsdröm!

Pat Först måste du vandra genom helvetet som levande tills du dör. Du har en lång korsväg framför dig.

Murphy Har du tur kommer du över till oss före midnatt. *(de går)*

Johnny Nej, vänta! Stanna kvar! Dröj kvar, snälla ni!

Dennis *(inträder som spöke)* Jaså, här är du! Jag sökte dig i fel skyddsrum. Nåväl, jag hade ändå inte kunnat göra någonting, för vi var tydligen ändå båda dödsdömda.

Johnny Dennis! Och Nolan? Hur gick det för honom?

Nolan *(uppträder)* Oroa dig inte! Dennis fick kål på fem poliser innan de fick honom! Vi har i alla fall fått ett större hål i ordningsmakten än vad det fördömda kontrollsamhället hade fått på vår organisation. Jag önskar vi fått fler med oss i kloaken för din skull, för du var ju ändå organisationens chef.

Johnny Nej, nej, jag ville aldrig döda!

Nolan Varför dödade du då?

Johnny Ni har gett mig nio mäns död att sona!

Dennis Tio med dig själv.

Johnny Jag räknas inte, ty jag är fördömd.

Nolan Säg det igen när du har slutfört din sista vandring. *(går)*

Dennis Vi ses senare, Johnny. Jag fortsätter inte ner i helvetet förrän du också har ramlat ner. *(går)*

Johnny Nej, nej, det är bara en dröm! Denna olidliga verklighet är bara en dröm, ty så grym får inte verkligheten vara!

Nolan *(utanför)* Det är bara du själv som har skapat den!

Johnny Nej!

Dennis *(utanför)* Det lönar sig inte att protestera. Det lönar sig bara att sona.

Johnny Ge mig då alla världens lidanden, men låt mig få försona mitt brott!

(Det blir plötsligt ljust och alldeles tyst. Ett av stadens ljus har sökt sig ner i skyddsrummet.)

En stråle ljus. Den kallar mig upp till den övre världen. Den kallar mig till min dödsvandring. Ske vad som helst! Jag kan inte stanna här och gömma mig som en feg usling när hela världen lider! Kom, lidande! Led mig rätt till min försoning! *(vacklar ut ur skyddsrummet under svåra smärtor.)*

Scen 2. Ett litet engelskt hem.
(Två medelålders damer kommer in med Johnny mellan sig.)

Maudie Tror du han är svårt skadad?
Rosie Såg du inte att bilen körde rakt på honom?
Maudie Han verkar ha brutit armen.
Rosie Ja, vilken tur att vi såg honom, och att jag har gjort första-hjälp-kursen! Nu kan jag praktisera! Sätt honom försiktigt ner där i fåtöljen! Såja!
Maudie Han verkar illa däran.
Rosie Ja, han har naturligtvis fått en chock.
Maudie Se, så blodig han är! Och handen!
Rosie Bilen måste ha fläkt upp något sår, hur nu det kan ha gått till. Gå ut i köket, Maudie, och koka upp ett kärl med vatten åt mig.
(*Johnny vaknar sakta ur sin medvetslöshet.*)
Maudie Han lever i alla fall. (*går ut.*)
Rosie Ja, och innan vi är färdiga med honom ska han vara helt i form igen. Se sådär ja! Hur känns det, herrn?
Johnny (omtöcknad) Var är jag?
Rosie Ni blev påkörd av en bil. Lyckligtvis såg jag och min syster hur det gick till. Vi plockade upp er direkt från gatan. Nu ska vi plåstra om er innan ni kan få gå ut igen.
Johnny Men jag kan inte stanna här. Jag.... (*slocknar igen.*)
Rosie Han är värre däran än jag trodde. (*öppnar hans rock. Blir förvånad.*)
Maudie!
Maudie Ja, vad är det vännen?
Rosie Kom hit och se.
Maud (kommer) Vad är det?
Rosie Han har inte bara brutit armen. Det här är allvarligt. Vi måste klippa upp ärmarna på honom.
Maud Men du kan väl inte förstöra hans kläder utan att fråga honom om lov först?
Rosie Jag har gjort första-hjälp-kursen, inte du. Jag vet vad man måste göra. Skynda dig med vattnet! (*tar en sax och börjar klippa. Maud går ut igen.*)
Vi kan inte ta av dig rocken, min vän, när du är så här illa skadad. Därför måste jag klippa. Så där ja! (*finner Johnnys hölster innanför armen och tar fram en revolver.*)
Kan det verkligen vara sant? Har vi fått in honom i huset?
Maud (kommer med vattnet) Här är vattnet!
Rosie Maudie! (*visar revolvern*)
Maud (dämpat) Vad tänker du göra?
Rosie När Sam får veta det här blir han rasande. Men vi kan inte köra ut honom. Vi måste förbinda honom först.
Maud Hur illa skadad är han?
Rosie Han är skjuten genom armen, och kulan sitter ännu i. Den måste tas ut, och det kan inte jag göra. Han måste opereras. Det enda vi kan göra är att förbinda hans sår så länge, så att han åtminstone inte förblöder.
Maud Av alla män skulle vi få in honom i vårt hus!
Rosie Han har förlorat mycket blod. Han måste ha blött hela dagen.
Maud Är han döende?
Rosie Jag vet inte.
Maud Om han dör här sitter vi i klistret.
Rosie Det kommer att bli Sams huvudargument. Men vi måste göra vår plikt. (*förbinder honom.*) Han är ju bara en medmänniska, och vi kan inte låta honom dö.
(*En ytterdörr går.*)

Maud Här kommer Sam.

Rosie Inta försvarsberedskap och bered dig för anfall.

Sam (öppnar burdust dörren) Vad är det ni har fått in i huset? Det är blodspår i trappan! Det är väl ingenting katten har dragit in nu igen? (ser hela situationen.)

Rosie Var tyst, Sam. Mannen här blev påkörd av en bil, och jag ger honom första hjälpen. Det är allt.

Sam (ser revolvern) Men det där är en revolver! (fattar allt.)
Här kan han inte stanna.

Rosie Vill du ha hans död på ditt samvete?

Sam Om han dör under mitt tak sätter du mig i klistret!

Rosie Just därför måste han leva.

Maud Vad klok du är, Rosie.

Sam Så sätt liv i honom då och kör ut honom!

Rosie Var inte omänsklig, Sam.

Maud Tänk om en läkare sade så till sina sköterskor så att deras patienter hörde det.

Sam Av alla olämpliga karlar måste ni nödvändigtvis dra in den allra olämpligaste! Hela Belfast är ju på jakt efter honom! Vill ni få hit alla skjutgalna idioter som är på jakt efter honom död eller levande, som till Teresas hus?

Rosie Nämn inte det namnet. Hon förrådde sina gäster.

Maud Det vet redan hela staden.

Rosie Det tänker inte vi göra.

Sam Men det tänker jag göra innan polisen eller hans vänner kommer hit! 2000 pund är utfästa i belöning till den som anger honom.

Rosie (avbryter sig i arbetet) Att du inte skäms, Sam! Att alls tänka en sådan tanke!

Maud Angivare är värre än engelsmän.

Rosie Vill du skaffa dig ofrid och olycka för resten av ditt liv?

Sam Jag vill inte ha honom här inne.

Johnny (har lyssnat till hela debatten) Var inte oroliga. Jag ska gå.
(Tystnad.)

Rosie Han är mera anständig än du, Sam.

Sam (blir smått förlägen, tar fram en whiskyflaska, går fram till Johnny)
Sätt åtminstone det här i dig innan du går. Det klarar du dig på i flera timmar.

Johnny Tack. (dricker)

Maud (försiktigt) Tror ni verkligen det är bra för honom?

Sam Det är den bästa medicin som finns.

Rosie För män.

Sam Det finns ingenting bättre för Johnny.
(Johnny reser sig med en viss svårighet.)

Rosie Är du säker på att du kan klara dig?

Maud Det regnar ute.

Johnny Tack för er välvilja. Jag klarar mig.

Maud Är det säkert?

Sam Han är ju en man, Maud. Har han klarat sig ensam där ute mot alla poliserna så här länge klarar han sig nog.

Johnny Tack för er gästfrihet. Adjö.

Rosie Glöm inte er hatt. (sätter den på honom.)

Johnny Tack. (stapplar ut.)

Maud Och revolvern?

Sam Ge den åt mig. Den åker direkt ut i kloaksystemet. (tar den och går.)

Rosie Vi gjorde i alla fall vårt bästa, Maud.

Maud Tänk att en sådan man skulle vara efterlyst för mord!

Rosie Han var kanske oskyldig.

Maud Ja, det verkar snarare som om hela världen skulle vara ute för att vilja döda honom.

Scen 3. Puben.

(Det inre av en pub rikt dekorerad med vackra målningar, välbesökt och med många privata båsar och ett antal bartenders. God stämning.)

kund 1 Hur går affärerna, Fencie?

Fencie (ägare, bartender) Har aldrig gått bättre.

kund 2 Är det tack vare Lukeys målningar?

Fencie Jag vet inte. Kanske det. Sen jag bytte namn har stället fått stämning. Det drar folk. Lukeys målningar hjälper stämningen. Det gör konst alltid, hur galen konstnären än är. *(skratt)*

kund 3 Är det fortfarande Griffin som försörjer honom?

Fencie Ja, han har inte tröttnat på geniets dårsaker än. Han tror fortfarande på dårens genialitet.

Griffin God afton, mina herrar.

Fencie Välkommen, Griffin! Vad får det lov att vara?

Griffin Det vanliga. Är båsar tre ledigt?

Fencie Javisst. Känn dig som hemma.

Griffin Jag väntar Lukey hit i kväll. Visa honom direkt in till mig när han kommer.

Fencie Han är inte lika välkommen.

Griffin Kom igen, Fencie! Du fick honom att dekorera hela stället åt dig för nästan ingenting! Sedan dess har du alltid haft fullt hus! Och du säger att Lukey inte är välkommen! Sprider jag det ordet kommer ingen hit mer förrän Lukey är välkommen igen!

Fencie Senast han var här slog han sönder stället och anställde skador för femtio pund! Han är inte rumsren! Han kan inte umgås med folk!

Griffin Du fick betalt för hans skador, och du är skyldig honom mer än så för de tavlor han skänkt dig gratis.

Fencie Nåja, han är förstås lika välkommen som alltid, men bär han sig åt igen åker han ut bums!

Griffin (lugnande) Jag ska hjälpa dig i så fall. *(går in i sitt bås.)*

Fencie Håll utkik efter Lukey, pojkar, och bevaka honom om han kommer!

bartender 1 Inte det rötägget en gång till!

bartender 2 Har du tvångströjan redo?

bartender 3 Skicka honom till sjöss! Där får han sjöslag gratis!

kund 2 Skål för Lukey, den galnaste och störste av konstnärer här i kvarteret, Belfasts egen Caravaggio!

kund 4 Vem fan är Caravaggio?

kund 2 Michelangelo, du vet, den där knäppskallen som bröt ryggen av att bara måla fresker i taket.

kund 4 Jaså han! *(deltar i skålen)*

(Plötsligt kommer Johnny raglande in, kastar en kort vild blick omkring sig och försvinner genast in i bås 1. Ingen av kunderna har observerat honom, men samtliga bartenders blir genast oroliga.)

bartender 1 Såg du?

bartender 2 Det här blir värre än Lukey!

bartender 3 Var det den omtalade hjälten själv, som alla vill se och ingen fått syn på?

bartender 4 Vem annars? Du såg väl den skadade armen och den vilda blicken? Så kan bara en sårad mördare se ut.

Fencie Håll masken, pojkar. Håll kunderna nöjda. Ingen har sett honom.
(går smidigt med en dubbel whisky till bås 1.)

bartender 1 (till sina kolleger) Hysch! Chefen fixar honom.

bartender 2 Chefen fixar allt.

kund 2 Har ni problem, pojkar? Varför ser ni så bekymrade ut?

bartender 2 Vilken bartender här skulle inte bli bekymrad över att få höra att Lukey var på väg hit?

kund 1 Hörde ni det, grabbar? Lukey är på väg hit! Då kan det bli fest ikväll igen!

bartender 3 Försöker han fira något kastar vi ut honom.

Fencie (hos Johnny) Hör på! Här har du en omgång! Försvinn sedan!

Johnny (fullständigt groggy) Vaa?

Fencie Drick, för helvete! Det är min bästa whisky, bara du ger dig av! (hjälp
honom dricka)

Johnny (stjälper ut glaset) Ledsen, herrn.

Fencie Vilket slöseri! Min bästa vara! Sitt kvar då, men håll dig i skinnet!
(suckar tungt, som en man med ett plötsligt olösligt problem, går ut ur båset och låser detta
med en kil, så att ingen kan gå in eller ut ur det.)

bartender 2 Fixade du honom, chefen?

Fencie Han har fått sin whisky, och han klagar inte. Vi får köra ut honom sedan
efter stängningsdags.

Lukey (kommer plötsligt invrålande i stor entré, ett praktfullt kraftigt konstnärssoriginal)
Var i helvete är den där förbannade fågelskiten? Jag ska få honom som en
flundra bara jag får tag i honom!

kund 2 (menande till de andra) Lukey. (till Lukey) Vilken skit är det du vill få den här
gången, Lukey?

Lukey Den där pippin med kanariefågeln!

kund 2 Men du bor ju hos honom. Varför får du honom inte hemma? Behöver
du en pub för att få en kanariefågel i?

Lukey Han stack iväg från mig! Han flydde som den fega mesfis han är!

kund 3 Och varför vill du nödvändigtvis få honom?

Fencie Inget bråk här, Lukey. Då åker du ut direkt. Och Shell är inte här. Han
har inte varit här idag.

Lukey Då kommer han, så sant som jag heter Lukey! Och jag ska vänta på
honom här! Och jag ska vrida nacken av honom här i era offentliga lokaler!

Griffin (tittar ut ur sitt bås) Kom in här, Lukey. Jag vill prata affärer med dig.

kund 3 Säg först varför du vill vrida nacken av en sådan ynkelig spefågel.

Lukey Han vill sälja Johnnys liv för två tusen pund! Han vill offra en irländare!
Han vill tjäna pengar på angiveri! Den infekterade pestloppeparasiten!

kund 2 Du kan behöva lite pengar själv. Är det säkert att du inte ämnar dela
vinsten?

kund 1 Och hur kan Shell ha någonting med allas vår Johnny att göra?

Lukey (ifrån sig) Shell har hittat honom och gömmer honom och vill sälja honom när
jag vill måla honom! En dubbel! Två!

Fencie Ta din dubbel och gå in till Griffin sen. Jag tror knappast Shell kan ha
hittat Johnny. Han bara skryter och spinner fabler i vanlig ordning.

bartender 1 Shell har varit ensam hela dagen idag, utom när han suttit hos fader
Tom.

Fencie Tyst, Hubert. Det här sköter jag.

Griffin Kom igen, Lukey! Jag har ett glas åt dig!

Lukey (snor en flaska från baren och går in till Griffin) Har du nya otacksamma kunder åt
mig?

Griffin Om!

(De slår sig ihop och börjar dricka och samtala intimt. Shell dyker upp vid utgången, spejar omkring i puben och kommer sedan försiktigt in med sin tomma fågelbur.)

bartender 2 Inte en till!

bartender 1 Nu slipper vi aldrig Lukeys holmgång.

bartender 3 Håll er beredda!

Fencie Vad vill du, Shell?

Shell *(listigt)* Jag såg ett stycke bandage fladdra ute vid lyktstolpen. Inte kan väl min skadade fågel ha flugit in hit?

Fencie Här finns ingen, Shell. Det här är inget ställe för dig.

Shell Jag vet. Men jag känner en doft här. Jag har aldrig fel. Här finns någon.

Fencie Din fågel finns inte här, Shell. Ge dig av och sök någon annanstans.

Shell *(listigt)* Får jag titta efter – *(indikerar bås 1)* där?

Fencie Vad vill du, Shell?

Shell Min fågel är skadad och behöver hjälp.

Fencie Här får du ett glas. *(bjuder)* Vad är det för en fågel?

Shell En sällsynt galgfågel. Han blöder i vänstra vingen.

Fencie Och om jag hade honom i säkert förvar och önskade bli av med honom?

Shell Skulle jag garantera säker leverans.

Fencie Vem vill ha honom?

Shell Fader Tom.

Fencie Efter stängningsdags, Shell. Kom tillbaka vid stängningsdags.

Shell Det är ganska snart. Får jag vänta här?

Fencie Helst inte. Vi kan inte garantera din säkerhet här.

Shell Varför inte?

kund 2 *(berusad, vill ha mera roligt)* Hallå, Lukey! Din kanariefågel sitter här vid disken!

Lukey *(reagerar genast, störtar ut ur sitt bås)* Var är den kacklande kalkonklienten?

Shell *(får skyndsamt)* Vi ses senare, Fencie.

Lukey *(vrålar)* Stoppa honom! Stoppa tjuven! Stoppa mördaren! Stoppa slavhandlaren! Stoppa angivaren! Stoppa den förbannade Judas!

Johnny *(ger plötsligt ifrån sig ett långt hjärtskärande skri. Allt kommer av sig. Allt tystnar. Allt blir dödstillt. Även Shell glömmer att fly, då han genast inser faran.)*

Lukey Ett sådant skri hör man bara en gång i livet. Människans yttersta förtvivlan. Den levandes definitiva upptäckt av döden. Den totala ensamheten och övergivenheten. Den idealiska modellen!

Shell Fågeln är min, Lukey! Fågeln är min!

kund 1 Galningar!

Lukey Där är du, din oplockade kalkonhöna! Trodde du att du skulle slippa undan med livet den här gången, du som vill sälja liv för pengar, din imbecilla hyenbastard till kacklande kalkongam? *(jagar Shell. Denne flyr flinkt undan, gömmer sig bakom bardisken, Lukey hoppar upp, sprider förstörelse överallt, välter flaskor och glas, paniken sprider sig, kunder blir nerspilda, och fullt irländskt krogslagsmål utbryter.)*

Johnny *(skriker)* Jag är skyldig!

bartender 1 Stängningsdags!

(Ingenting kan hejda slagsmålet.)

Fencie Kör ut dem, varenda en, med våld om det behövs!

en dam Hjälp mig härifrån, Edward!

Edward *(hennes kavaljer)* Aldrig mer att jag besöker en pub i Irland!

(Slagsmålet fortsätter hejdlöst. De enda som inte deltar är Johnny, som sitter kvar redlös i sitt bås, och Griffin, som ser sorgmodigt på, anande konsekvenserna.)

Lukey *(har trampat in i Shells fågelbur)* Vad fan är det för rävsaxar du håller dig med på krogen, Fencie?

(Tumultet fortsätter hejdlöst, och de flesta kör ut sig själva frivilligt. Shell försöker stanna mot strömmen men blir obönhörligt utkörd.)

Shell *(desperat)* Rör inte min kanariefågel! Det var jag som hittade honom!

bartender 1 Han ryms inte i dina burar, Shell.

(Till slut lyckas bartendererna köra ut allesammans och övermannar den rasande Lukey. Johnny och Griffin är fortfarande kvar men inte Shell, som även han blivit utkörd med strömmen. Fencie ställer sig med korslagda armar framför Lukey.)

Fencie Det här var sista gången, Lukey. Du har anställt skador för 220 pund. Hur tänker du betala?

Lukey *(i underläge)* Fencie, du känner mig. Jag har inte ett öre.

Fencie Din mecenat här kanske är villig att betala. *(vänder sig till Griffin)*

Griffin *(har fattat ett beslut)* Den här gången får du klara dig själv, Lukey! *(går helt sonika ut genom dörren.)*

Fencie 220 pund, Lukey, eller sex månaders fängelse! Vad väljer du?

Lukey Har du ingenting bättre att komma med? Du vet att jag hellre hänger mig än sitter i fängelse!

Fencie Då finns det bara ett alternativ till.

Lukey Vad som helst, Fencie! Jag ska måla om hela krogen igen åt dig om du vill!

Fencie *(öppnar bås 1)* Ta hand om den här mannen och få ut honom härifrån!

Lukey *(tror inte sina sinnen)* Menar du allvar?

Fencie Det, eller sex månader i fängelse! Välj själv!

Lukey Du vill bli av med honom levande?

Fencie Om jag vill! *(till bartendererna)* Hämta hit Gin Jimmy! Han får köra dem vart fan han vill bara de åker ut båda två tillsammans!

Lukey *(nyktrare och nyktrare)* Kan du fixa hit Gin Jimmy? Den enda pålitliga kusken i Belfast? Då tar jag hand om Johnny! Jag kan köra honom till en säker plats!

Fencie Det hoppas jag verkligen! Ingen plats var osäkrare än här efter att du kom hit!

Lukey Jag vet, men jag ska bättra mig.

Fencie Det säger du alltid. Men nu har till och med Griffin övergett dig.

Lukey Det finns andra. Och nu ska jag börja måla!

Fencie *(ironiskt)* Säger du det? *(till de andra)* Är kusken här?

bartender 2 Gin Jimmy väntar utanför.

Fencie Hjälp dem ut härifrån! Försiktigt! Ingen får se det!

(Alla bartenderers hjälper ut Johnny och Lukey som två färdiga fyllon.)

Fencie *(vänder sig mot förstörelsen i sin pub)* Vilket yrke!

bartender 1 Klaga inte, Fencie. Du slipper diska.

Fencie Jag trodde jag kunde sköta stället med bara bartenderers, men det behövs tyvärr både diskare, städare och utkastare också, och det gör genast facket mindre roligt.

bartender 1 Men du har i alla fall Lukeys målningar kvar. Och ett uppfriskande slagsmål behövs ibland för att locka fler kunder.

Fencie Jag antar att du har rätt, Hubert. Man får se saken i ett längre perspektiv. Annars är det lika bra att ge upp genast. Men sätt i gång och städa. Har vi tur kan vi öppna igen som vanligt någon gång redan i morgon. *(börjar röja.)*

Akt IV scen 1. Lukeys studio.

Tober Snö och död i Belfast. Varför lever jag? Det enda jag har att skryta med är en förlorad karriär. Ändå stannar man kvar i livet, som cynisk parasit, som betraktar med förakt sina patetiska medmänniskor, som alla är ännu mer misslyckade än en själv, särskilt här på Irland. *(en dörr hörs)* Och här kommer den mest patetiska olyckan av alla.

Shell *(mörbultad, kommer in)*

Tober Var har du din fågelbur?
Shell Fågeln är ändå förlorad. Buren kom bort i krogen. Lukey trampade i den.
Tober Har du varit där?
Shell Min fågel var där.
Tober Varför kallar du honom jämt för din? Hela världen äger honom och inte bara du. Ännu har du inte lyckats kamma hem en farthing för honom.
Shell Det var jag som hittade honom.
Tober Hur?
Shell På begravningsplatsen. Han låg där helt översnöad. Det var för tidigt, tänkte jag, så jag gick till fader Tom.
Tober Och försökte sälja honom, som en kanariefågel. Hur mycket begärde du av fader Tom?
Shell Bara två hundra.
Tober Och hur mycket ville han ge dig?
Shell Ingenting bestämt.
Tober När Lukey hörde det var han redo att mörda dig.
Shell Han försökte det på krogen. Han slog ner alla andra men inte mig.
Tober Typiskt Lukey. Så han slog sönder hela stället igen?
Shell Och nu är han i fängelse. Den här gången kom han inte undan. Griffin lämnade honom i sticket.
Tober Och vad i all sin dar gjorde du på krogen?
Shell Min kanariefågel hade lämnat begravningsplatsen. Jag hittade hans bandage utanför krogen. Alltså fanns han i krogen.
Tober Bland allt folket?
Shell Nej. Ett bås var plomberat. De gömde honom där.
Tober Till efter stängningsdags, utan tvivel. Så var är han nu?
Shell (uppgivet) Antingen överlämnad till polisen eller till organisationen, antar jag.
(En dörr går. Lukey hörs.)
Lukey (utanför) Försiktigt nu, min gosse. Ett steg i sänder.
Tober Han för hit något fyllo.
Shell Konstigt att han är fri.
Lukey (öppnar dörren med Johnny) Jag fick honom till slut! Nu ska jag måla!
Tober Är det din fågel, Shell?
Shell Hur lyckades du, Lukey?
Lukey Håll käften, din kannibalätande asgam! Inte var det tack vare dig! Hjälp till här i stället! *(Tober hjälper till.)*
Tober Den här mannen är illa däran.
Lukey Sätt honom i modellfåtöljen och se till att han fortsätter att leva medan jag porträtterar honom! Det är den döende Kristus själv! Aldrig mer får jag en sådan chans!
Tober Opportunist! Han är döende!
Lukey Just därför måste jag måla honom nu!
(De sätter honom försiktigt i modellfåtöljen på ett litet podium med draperier omkring. Tober undersöker honom.)
Tober Han måste till sjukhus genast.
Lukey Aldrig!
Shell Du kan operera honom, Tober. Du var ju läkare.
Tober Jag blev aldrig färdig. Jag kan ta ut kulan och förbinda honom, men sedan måste han till sjukhus. Han behöver en blodtransfusion. Annars dör han.
Lukey Först måste jag måla honom.
Shell Kommer han på sjukhus tar de livet av honom. Vill du föra honom till sjukhus och rädda livet på honom bara för att de sedan ska kunna avrätta honom,
Tober?

Tober Vad de gör med honom sedan struntar jag i. Koka upp vatten åt mig och hämta tvål. Var och en göre vad han måste.
Lukey Du om någon kan rädda livet på honom, Tober! Gör det, så att jag får föreviga honom!
Tober Och ni anklagar mig för cynisk omänsklighet när jag räddar livet på honom, när du struntar i om han dör eller inte bara du hinner måla honom först!
Lukey Konsten är evigheten! En tavla överlever alltid den avbildade!
Tober Men du avbildar inte Johnny. Du utnyttjar hans döende blick för att kunna klistra den på dina Patricks och alla helgon och alla dina morbida korsfästelser!
Lukey Extas, Tober! Extas är det enda som betyder något! Allt annat är dödligt! Alla är vi underställda extasens eviga lag! Bara extasen överlever!
Tober Galning!
Lukey De icke kreativa vägrar alltid att erkänna kreativitetens genialiska mysterium.
Shell Kommer han att överleva?
Tober (opererar) Bara om han kommer till sjukhus. Jag gör vad jag kan men det är långt ifrån tillräckligt.
Shell Se! Han vaknar! (*Johnny vaknar till och höjer huvudet.*)
Lukey Just så! En idealisk pose! Håll den stilla! Det där lidande uttrycket! Det är Jesus själv på själva korset!
Tober Han har bara fått en del whisky både i sig och på sig. Det känns på lukten. Hämta cognac, Shell. Här behövs bedövning.
Johnny (halvt medvetlös) Vad gör ni med mig?
Tober Jag försöker ta ut kulan. Sedan kan du äntligen bli ordentligt förbunden, så att dina sår inte längre går upp.
Johnny Var är jag? Du är ingen läkare.
Tober Jag höll på att bli. Du är i säkra händer.
Shell (kommer med konjaken) Ingen här vill dig något illa, min stackars lilla vingbrutna fågel.
Johnny Dig har jag sett förut.
Lukey Håll huvudet stilla!
Johnny (indikerar Lukey) Vad gör han med mig?
Tober Han försöker måla dig.
Johnny Varför?
Tober Det är hans yrke, liksom bordellmamman har sitt. Vanligen har han bara nakna unga kvinnliga modeller här i stolen.
Johnny Varför målar han då mig?
Tober Han vill veta varför du målar honom, Lukey.
Lukey Jag förevigar honom! Jag skapar honom! Jag fångar hans själ!
Johnny Det får du inte göra.
Lukey Vafalls?
Johnny Du får inte fånga min själ.
Tober (en kraftansträngning) Såja! Där var den! Här var pålen i ditt kött, Johnny! (*visar kulan i en pincett.*) Den satt djupt inne!
Johnny Det struntar jag fullständigt i. Men han där får inte försöka fånga min själ.
Lukey Det är redan gjort!
Tober Han bara målar dig, Johnny. Ta det lugnt.
Johnny Nej, han gör mig illa!
Shell Han är upprörd. Han tål inte att bli målad.
Lukey Det är nästan färdigt nu.
Johnny Håll! (*reser sig*)
Tober Sitt ner, Johnny. Jag är inte färdig ännu.

Johnny Han får inte måla min själ!
Shell Varför inte?
Johnny Jag vill inte att andra skall se den! Jag har mördat en människa! Den är svart! Den är döende!
Lukey Sankt Patrick själv i sin prydno! Eller är det den heliga Teresa själv i sin högsta extas? Det här blir bättre än Caravaggio!
Johnny (reser sig igen) Ni har ingen rätt att rädda mitt liv! Ni har ingen rätt att måla mig! Vad har jag här att göra? Låt mig komma ut härifrån!
Lukey Menar du ännu att konsten inte kan vara odödlig, Tober? Kom hit och titta! Det här kan få vilken ateist som helst att ändra mening!
Tober Kroppen är dödlig. Vi kan förlänga dess liv men inte mer. Och allt vad kroppen utför lyder under samma lag.
Lukey Du vet ingenting om Livet, Tober!
Tober Men desto mer om döden. Inte ens du kan lura den.
Lukey Det är just vad jag kan det! Kom hit och se!
Shell (ser) En märklig tavla. Är det Sankt Patrick själv?
Lukey Bättre upp!
Shell Kristus i dödsögonblicket?
Lukey Bättre upp!
Shell Jag ger upp.
Lukey Det är livet själv! Det är tron, hoppet och kärleken som aldrig dör!
Johnny (till Tober) Försök inte hindra mig! (*reser sig igen och går till porträttet.*)
 Det är inte rättvist.
Lukey Vad är det för fel?
Johnny (rasande) Ni försöker dra ner min själ, ner till er mänskliga, nedriga nivå! (*förstör porträttet.*)
Lukey Han är galen!
Shell Nej, bara olycklig.
Tober Låt honom vara.
Lukey Han har förstört mitt mästerverk!
Shell Skyll dig själv, Lukey. Du slog sönder hela puben.
Johnny Skulle jag låta er få stjäla min själ, det enda jag har kvar, det enda jag kan ta med mig härifrån?
Tober Din tavla var för bra, Lukey. Därför förstörde han den.
Johnny Släpp ut mig ur mitt fängelse!
Shell Min lilla fågel, jag vet en flicka som väntar på dig. Hon kan få dig ut ur landet.
Johnny Maureen?
Shell Hon väntar på dig hos fader Tom.
Tober Ta ut honom härifrån, Shell, innan Lukey själv slår ihjäl honom.
Lukey Ingen risk, Tober. Jag är färdig. Jag ger honom fri. För honom vart han vill, Shell. Han har rätt. Vi är alla bara parasiter på hans själ, jag med min konst, du, Tober med din cyniska läkedom, och du, Shell, som bara ville ha pengar för honom. Vi har alla lurat oss själva. Jag ska aldrig måla mera.
Johnny Jag är ledsen. Jag ber om ursäkt. Jag är överretad och överkänslig och vet inte längre vad som är verklighet eller yrsel. För mig till fader Tom, fågelfångare. Han och Maureen blir min sista anhalt i livet.
Lukey (till Tober) Är han faktiskt döende?
Tober Ja, om han inte får en blodtransfusion.
Lukey Kanske det är bäst så. Rättvisan är inte rolig här i landet.
Tober Kanske vi har anledning att avundas honom.
Shell Kom nu, Johnny. Ta det försiktigt. (*ledsagar Johnny ut med ömhet.*)

Lukey   Kanske jag kan göra om porträttet? I det fanns allt som jag någonsin har drömt om att få måla.

Tober   Det kan du säkert. Använd din erfarenhet av honom för alla dina extatiska helgon.

Lukey   En glimt av livet och dess högsta sanning – intet mer; så kort som ögonblicket i en blyxbelysning, underbart och oförglömligt, men så kort, det kortaste av allt – det är inspirationen, gudagåvan, skapartvånget, som beseglar varje konstnärs öde, och när detta ögonblick är över är allt annat blott den mörkaste av alla nätter, och den upphör aldrig, ty den är den svarta skoningslösa verkligheten.

Tober   Du lär dig, Lukey. Du kan kanske med tiden bli en konstnär trots allt.

Lukey   Håll käften! (*dricker cognac.*)

Akt V scen 1. Hos fader Tom.

(Han sitter i sin länstol och sover framför brasan.

Det knackar. Hushållerskan kommer in med ett glas varm mjölk på en bricka.)

hushållerskan   Vakna, fader Tom. Ni borde gå till sängs. Här är er varma mjölk.

Tom (*vaknar till*)   Vad är klockan?

hushållerskan   Över elva.

Tom   Har ingen sökt mig här under tiden?

hushållerskan   Nej.

Tom   Vänta bara. Snart smäller det. Vad som helst kan hända före midnatt. (*Det ringer på dörren.*) Där ser ni. Nu börjar det. (*Hushållerskan går ut, och Tom går efter. Hon öppnar dörren.*)

Shell   Är fader Tom ännu här?

Tom   Ja, det är han, Shell. Kom in, är du snäll. Snöar det så mycket? Du är ju som en snögubbe, min gode man! Häng av dig och låt din rock torka!

Shell   Jag har honom, fader!

Tom   Har du? Jaså? Var då?

Shell   Jag måste gömma honom där ute. Det kryllar av poliser på vägen hit. Men jag har honom åt er och åt hans flicka. Hon kan få honom ut ur landet.

Tom   Om det ändå vore så väl.

Shell   Är inte flickan här?

Tom   Hon gav sig av när polisen kom. Vi måste finna henne genast. Polisen kommer säkert hit igen före midnatt. (*till hushållerskan*) Ni har ingen aning om vart hon tog vägen?

hushållerskan   Hur skulle jag det? Hon smög ju sig ut utan att jag märkte det!

Tom   Ja, hon hör till den diskreta sorten. Men de är desto effektivare och har en desto starkare vilja. Hon kommer nog tillbaka. (*Det ringer på dörren.*)

Shell   Kan det vara hon?

Tom   Eller polisen.

hushållerskan   Jag öppnar. (*öppnar för Maureen.*)

Maureen   Allt är klart. Jag har talat med kaptenen. Han väntar till midnatt.

Tom   Bra. Vi går genast. Visa vägen, Shell.

Shell   Får jag min belöning, fader?

Tom   Belöning?

Shell   Ni lovade mig en värld av belöning med både lycka och tillfredsställelse.

Tom (*ler*)   Javisst ja. Jag tror att jag kan lova dig en smula tro också.

hushållerskan   Ni går väl inte ut, fader, i det här vädret? I er ålder?

Tom (uppgiven, noterar hushållerskans förbjudande attityd) Gå före ni. Jag kommer efter.

Maureen Vi kan inte vänta. Visa vägen, Shell.

(Shell, som inte alls tagit av sig sin rock, går genast med Maureen.)

hushållerskan Såja, fader. Nu kanske ni besinnar er och stannar hemma?

Tom Jag beklagar, men för en själ i nöd har ingen präst rätt att visa sin kropp någon hänsyn. Klä på mig fort! (Hon klär motvilligt på honom.)

Scen 2. Ute.

Johnny (ensam, översnöad) Om jag ändå fick dö! Om jag ändå kunde dö! Men varje gång den där fågelmannen lämnar mig är det bara för att jag ska finna nya öppna dörrar till nya faser av livet, fastän jag utan tvekan är döende. Jag har lust att skrika ut till alla poliser: jag är här! Kom och döda mig! Men det vore fel. Jag får inte hamna i deras händer. Hellre fryser jag ihjäl och smiter ut bakvägen. Vad som helst, men inte den falska, jordiska rättvisan!

Maureen (dyker upp) Johnny!

Johnny Maureen! Var är den lustige mannen?

Maureen Han tappade skon och blev efter. En båt väntar på oss. Vi måste skynda. Orkar du gå?

Johnny En båt utomlands?

Maureen Ja.

Johnny Jag är rädd att det är för sent.

Maureen Orkar du gå?

Johnny Om du hjälper mig. Är du alldeles ensam? Inga poliser?

Maureen Vi är helt allena.

Johnny Gatorna här kryllar av poliser. Jag känner mig inringad. Men vi får inte åka fast! Vad som helst men inte det!

Maureen Ja.

Johnny Kom pengarna till rätta?

Maureen Varendra penny.

Johnny Och mina vänner?

Maureen Alla döda.

Johnny Då var det sant. Då måste jag också dö.

Maureen Nej, Johnny! Lev för mig! Lev för friheten!

Johnny Man kan dö för friheten, men den är ouppnåelig om man bara lever för den.

Maureen Kom, Johnny! Vi har ju en chans! Räddningen väntar!

Johnny För sent. Ser du ficklamporna? Det är poliser. Vi är upptäckta.

polismästaren (utanför) Tack för hjälpen, Maureen! Vi visste att ni skulle föra oss till honom! Spelet är slut, Johnny! Ingen utväg den här gången!

Maureen (ropar) Fader Tom! Fader Tom!

Tom (utanför) Kommer, min flicka! Kommer!

Johnny Har du hämtat hit polisen?

Maureen De måste ha skuggat mig.

Johnny Oförsiktiga flicka! Vår huvudregel var alltid att aldrig lita på damer. Därför kunde jag aldrig älska dig.

Maureen Lita på mig, Johnny. Polisen kommer aldrig att få dig fast.

Johnny Om du kan ordna det är du duktig. Döda mig gärna, men låt inte världen få tag på mig.

Maureen Jag följer med dig, Johnny.

Johnny Vart? De kommer, Maureen, och vi har ingen chans att klara oss. Jag ämnar inte låta dem ta mig. Vad tänker du göra? Vi måste göra upp inför evigheten nu.

Maureen Jag följer dig, Johnny. Var bara lugn.
Johnny Jag är redan döende, Maureen, men du har rätt att leva.
Maureen Jag gömde och skyddade dig i sex månader. Jag är redan dömd som din medbrottsling.
Johnny Dömd för att ha hjälpt mig till frihet?
Maureen Det finns ingen här i världen som man inte kan lura, inte ens lagen, rättvisan och döden.
Johnny Hur?
Maureen Jag har din revolver, Johnny. Det gör inte ont.
Johnny Om du skjuter mot dem skjuter de ner oss, och då gör det ont.
Maureen Det finns ett bättre sätt.
(en båtmistlur hörs tuta på avstånd)
Johnny Skynda dig. Det där är vår båt som går.
Maureen Var bara lugn, Johnny. Lita på mig för en gångs skull. Jag vet vad jag gör.
(skjuter honom i nacken och därpå sig själv i hjärtat.)
Tom (utanför) Två skott! Skynda dig, Shell! Strunta i din förbaskade sko!
Shell (utanför) Men jag kan ju inte gå i snön i strumplästen!
(Polismästaren, Tom och några andra poliser kommer samtidigt fram.)
en polis (undersöker kropparna, finner revolvren) Båda döda. Två skott avlossade.
polismästaren Detta hade ingen räknat med. Vi kom för sent, fader.
Tom Nej, vi kom ganska lagom och i alla fall inte för tidigt.
polismästaren Vad menar ni?
Tom Flickan lyckades rädda honom och sig själv precis i rätta stunden så att vi alla blev vittnen.
polismästaren Var det planerat?
Tom Ja, det var planerat.
polismästaren Visste ni om det?
Tom Ja, jag visste om det.
polismästaren Varför sade ni ingenting?
Tom Tänk efter, konstapeln. Betrakta dessa båda unga vackra människor, och ställ ert samvete den frågan: hade det i alla fall inte varit bättre om de fått slippa undan med livet i behåll?
polismästaren Ni har rätt, fader. Nu slapp de undan i alla fall men bara med döden.
Tom De skrattar åt oss nu, för de har gjort sig förtjänta av livet.
polismästaren Metafysiken lämnar jag åt er. Täck över dem och för dem till stationen. Operationen är avslutad. *(går. Kropparna täcks över och bärs ut av poliserna. Fader Tom blir ensam kvar försänkt i tyst betraktelse.)*
Shell (kommer fram) Vad hände?
Tom Allt är över, Shell.
Shell Är de döda?
Tom Medan du sökte efter din sko lämnade de denna världen.
Shell Och min belöning?
Tom Din belöning, Shell, blir bara tomhet. Ty det är till slut det enda som väntar var och en som väntar sig något av denna världen. *(går)*
Shell Lurad! Och ingen hade väl någon glädje eller nytta av honom som död? Och hon också! Nej, det är för mycket. Jag är i alla fall oskyldig. Jag förde dem ju bara samman. *(slår ut med händerna, mystifierad, och går ut åt andra hållet.)*

Slut.

(Italien, påsk, 9-15.4.1995)